

andre Lovforslag uden første Behandling eller til et særligt Udvalg, ikke vil blive fremmet videre end de andre Lovforslag; og det forekommer mig ogsaa, at Udtalelserne fra det ærede Medlem, som aabnede Forhandlingerne, nemlig det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), meget bestemt pege i den Retning, idet de i hele deres Anlæg nærmest vare at opfatte som Forsvar for en eventuel Henlæggelse af Lovforslaget, idet Udtalelserne gik ud paa at vise, at det paa alle Punkter var saa ubrugeligt, at der ikke kunde komme Noget ud deraf. Under disse Omstændigheder, naar Sagen altsaa ikke kan ventes fremmet videre, er der heller ikke for dem, der ikke kunde at spille egen og Thingets Tid med ørkesløs Tale, megen Opfordring til at gaa dybere ind paa den foreliggende Sag. Naar jeg desuagtet har begjæret Ordet, saa er det nærmest en enkelt Ytring, som faldt fra den høitæredede Finantsministers Side, da han forelagde Lovforslaget, der har bevæget mig til at tage Ordet. Den høitæredede Minister udtalte nemlig i Slutningen af sit Foredrag, at han ventede, at det foreliggende Lovforslag vilde møde Angreb fra to Sider, nemlig dels fra dem, der mente, at det ikke var Noget, der blev budt — denne Forventning er gaaet fuldstændig i Opfyldelse under den foregaaende Forhandling — dels fra dem, der vilde gjøre gjældende, at det er stridende mod rigtige nationaløkonomiske og samfundspolitiske Grundfætninger. Jeg vil i den Anledning strax hævde, at Nationaløkonomi er Et, og Samfundspolitik et Andet. Ganske vist har jeg den Formening, at hvad der bestemt strider mod sunde og rigtige nationaløkonomiske Grundfætninger, det vil ogsaa i Længden vise sig at være lidet heldigt i samfundspolitisk Henseende. Men jeg vil paa den anden Side gjøre gjældende, at nationaløkonomiske Betragtninger kun ere et Led af de mangesidige Betragtninger, som skulle gjøres gjældende i Samfundspolitiken og dens Resultater, og at visse Foretagender meget vel kunne være af den Art, at de ikke støttes og anbefales af nationaløkonomiske Grunde, medens der er andre Grunde, som tale derfor, saaledes at det dog maa siges at være fuldkommen rigtig og god Samfundspolitik at fremme denne Sag. Hvad er det nu for en særlig nationaløkonomisk Indven-

ding, som kunde vedrøre denne Sag? Ja, det er den almindelige Indvending, at en Livrente efter sin Natur er en Kapitalfortæring, og en saadan betragtes af Nationaløkonomien selvfølgelig med ugunstige Bine. Men jeg tror rigtignok, at det i saa Henseende er af væsentlig Betydning, om den paagjældende Kapital maa siges næppe at ville være kommen tilstede undtagen netop under Forudsætning af, at den fortæres som Livrente; der som det netop er den Udfigt, der gives til Livrente, som bestemmer til den Opsparing, hvoraf Kapitalen dannes, og altsaa denne Kapital ellers ikke vilde være kommen tilstede, saa kan jeg ikke se, at Nationaløkonomien kunde have nogen egentlig Betænkelighed ved en saadan Livrente. Dertil kommer, at naar Nationaløkonomien udtaler sig om Livrente, haves dermed nærmest for Die en saadan Livrente, der gaar ud paa at staffe de Paagjældende et vist Maal af Nødhjælp og Velvære, og som altsaa gaar ud paa at præstere en opsparet Kapital til en saadan Nøden. Men den Livrente, som her er Tale om, er kun, hvad der jo ogsaa stærkt nok blev fremhævet, bestemt til og beregnet paa at give de Paagjældende et tarveligt Underhold, et Underhold, som de i ethvert Tilfælde skulde have, og fra et samfundøkonomisk Standpunkt gjør det forsaavidt lige meget til Sagen, om det er fra den ene eller den anden Samfundskonto at saadanne Understøttelser udredes. Jeg tror derfor ikke det kan siges, at denne Sag strider mod rigtige nationaløkonomiske Grundfætninger; noget Andet er, at man ikke kan anføre særlige nationaløkonomiske Grundfætninger, hvorpaa den kan støttes, men det har ikke Noget at sige, naar man kan anføre andre gode Grunde, hvorpaa Sagen kan støttes. Hvad nu angaar selve Spørgsmaalet om at give Statsstiftud til Erhvervelsen af Livrenter, saa er det altsaa gjentagne Gange blevet sagt med mere eller mindre Forbehold og ikke altid dadlende, at det i Grunden var Statssocialisme, og Arbejderkommissionen siger, at den ikke er blind for, at dette tenderer mod Statssocialisme, og at det, naar man ikke passer vel paa, vil føre lovlig langt. Jeg vil nu dertil sige, at dette Ord Socialisme ikke for mig indeholder noget Afgjørende eller Afstrækkende, thi, saaledes som det ogsaa blev fremhævet af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Goss),